

ÚtgefandiLæknafélag Íslands
Læknafélag Reykjavíkur**Ritstjórn**Engilbert Sigurðsson,
ritstjóri og ábyrgðarmaður
Gerður Gröndal
Hannes Hrafnkelsson
Magnús Gottfréðsson
Sigurbergur Kárason
Tómas Guðbjartsson
Þórdís Jóna Hrafnkelsdóttir**Tölfræðilegur ráðgjafi**

Thor Aspelund

RitstjórnarfulltrúiVédís Skarphéðinsdóttir
vedis@lis.is**Blaðamaður og****ljósmyndari**Hávar Sigurjónsson
havar@lis.is**Auglýsingastjóri og ritari**Sigdís Þóra Sigþórsdóttir
sigdis@lis.is**Umbrot**Sævar Guðbjörnsson
saevar@lis.is**Upplag**

1800

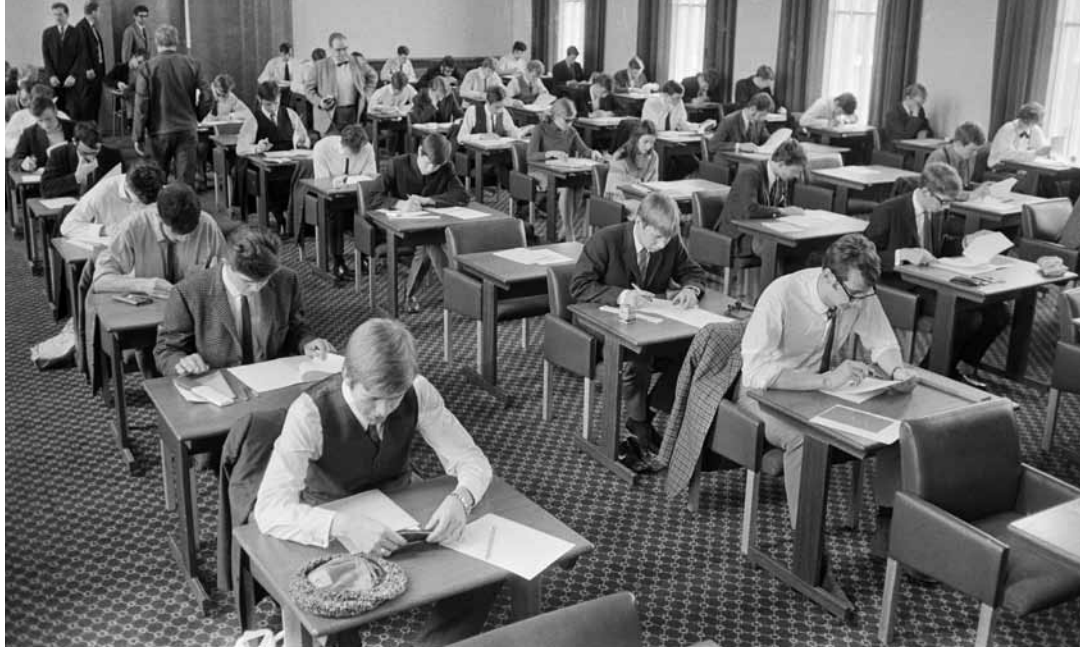
Áskrift12.400,- m. skil.
Lausasala
1240,- m. vsk.**Prentun, bókband****og pökkun**Prenttækni ehf.
Vesturvör 11
200 Kópavogi**© Læknablaðið**

Læknablaðið áskilur sér rétt til að birta og geyma efni blaðsins á rafrænu formi, svo sem á netinu. Blað þetta má eigi afrita með neinum hætti, hvorki að hluta né í heild, án leyfis.

Fræðigreinar Læknablaðsins eru skráðar (höfundar, greinarheiti og útdrættir) í eftirtalda gagnagrunna: Medline (National Library of Medicine), Science Citation Index (SciSearch), Journal Citation Reports/Science Edition og Scopus.

The scientific contents of the Icelandic Medical Journal are indexed and abstracted in Medline (National Library of Medicine), Science Citation Index (SciSearch), Journal Citation Reports/Science Edition and Scopus.

ISSN: 0023-7213

Myndin er tekin 23. maí 1969 í hátíðasalnum í aðalbyggingu Háskóla Íslands, og sýnir læknanema á fyrsta ári gangast undir upphafspróf í læknisfræði. Tilefni myndatökunnar voru deilur fyrsta árs læknanema við læknadeild HÍ og hótanir um prófverfall ef kröfur þeirra um niðurfellingu inntökuskilyrða yrðu ekki teknar til greina. Þetta sumar voru fyrstu herskár aðgerðir sem íslenskir stúdentar stóðu að og má segja að þær hafi tilheyrt himni evrópsku stúdentabylltingu sem hófst í París 1968 og heil kynslóð dregur nafn sitt af.

Í nóvember 1973 fóru læknanemar í verkfall til að mótmæla áætlunum læknadeilda um að setja á fjöldatakmörkanir. Hvotamenn verkfallsins, Sigurður Guðmundsson, Gunnar Guðmundsson og Gizur Gottskálksson, allir ungir og vel greiddir, voru í stjórn Félags læknanema á þessum tíma. Báðar myndirnar tók Brafi Guðmundsson, og þær eru varðveittar hjá Ljósmyndasafni Íslands sem er eitt albesta ljósmyndasafni í heimi.

Nám og kennsla

Hjúkrunarfræðinemar horfa með andakt á læknakandidatinn Árna Björnsson (1923-2004) og hlusta á hann segja allt sem segja þarf um líffræfræði. Hauslaus bein grind kemur út úr skápnunum og fylgist með en þeim finnst Árni greinilega meira spennandi! Þessa mynd á kápu blaðsins frá Ljósmyndasafni Reykjavíkur tók Sigurhans E. Vignir um árið 1950 en þá fór kennslan fram á efstu hæð Landspítalans. Myndin er að mörgu leyti táknræn fyrir menntunarmál og stjórnun í heilbrigðiskerfinu á þessum árum; fjöldi af ungum konum sem ætla að verða hjúkrunarkonur hlusta á karlkyns læknakandidat uppfræða hópinn. Árni fékk lækningaleyfi árið 1953 en var kandidat á Landspítalnum af og til á árunum 1950-1953 og kenndi þá við skólann. Það þótti nægileg kennsla að læknanemar, sem flestir voru karlmenn, færu yfir helstu atriðin sem talið var æskilegt að hjúkrunarkonur kynnu einhver skil á.

Nám hjúkrunarfræðinga og annarra heilbrigðisstétta hefur gjörbreyst á undanförunum áratugum sem og samspil þekkingar og fræðasviða ólíkra starfstétta. Þá hafa kennsluáferðir breyst frá því sem er á þessari mynd en

það sem enn er óbreytt eru markmið náms heilbrigðisstarfsmanna: lækningar og líkn.

Kennsla hjúkrunarkvenna hófst með stofnun Holdsvéikrahælisins í Laugarnesi 1898 en til þess að fullnuma sig í fræðunum þurftu þær að fara utan og fóru einkum til Kaupmannahafnar. Árið 1931 var Hjúkrunarkvennskólinn stofnaður og fór þá allt nám fram hér heima. Nafni skólans var breytt í Hjúkrunarskóla Íslands 1948 en starfsheitin hjúkrunarkona var ekki breytt í hjúkrunarfræðingur fyrr en árið 1975. Flestar konurnar höfðu lítið annað en skólaskyldu að baki þegar þær hófu nám í Hjúkrunarskólanum en eftir miðja öldina luku þær yfirleitt gagnfræðaprófi eða jafnvel meira námi. Nám hjúkrunarkvenna var að mestu verklegt en þær fengu einnig tilsögn í bóklegum greinum eins og lífeðlis-, lyflæknis- og líffræfræði. Lengi vel eimdi eftir af þeirri hugsun að „þetta væri að hafa góðar konur til að aðstoða lækna og sjúklinga en langskólamenntaðar konur sem gerðu ekki annað en að skrifa skýrslur“. Eftir því sem árin liðu og tækni og þekkingu fleytt fram var námið flutt yfir á háskólastig.

Jón Ólafur Ísberg